

Мртви радници и "тефлонизовани" министар

Пише: Слободан Антонић
петак, 11 септембар 2009 23:55

Две несреће у две суседне балканске земље имале су сасвим различите политичке последице.

У Македонији се утопило петнаесторо туриста. Кривац је био "људски фактор". Брод, којим су пловили по Охридском језеру, био је стар и на њему је било знатно више путника (74) него што је брод смео да их прими (45). Због тога је ухапшен капетан брода. Македонски министар саобраћаја, Миле Јанакијевски, поднео је оставку "из моралних разлога" [\[1\]](#).

Друга несрећа догодила се у Србији. У Ужицу је седморо радника војне фабрике "Први партизан" страдало од експлозије. И овде је кривац био "људски фактор". У фабрици се, према саопштењу полиције, нису поштовале "мере заштите на раду" и "упутства о манипулисању барутом" [\[2\]](#). Због тога је ухапшено петоро одговорних из ове војне фабрике. Али, министар војске, Драган Шутановац, није поднео оставку.

Македонски министар је отишао иако брод који је потонуо није био у државном власништву, већ само, као јавно превозно средство, предмет државне регулативе и контроле. Српски министар, пак, није отишао, иако је фабрика у којој се експлозија десила у потпуности државна својина, а држава њоме у потпуности управља. Штавише, не само да министар није поднео оставку. Ни једно јавно гласило у Србији није му до сада ту оставку ни тражило. Зашто?

На први поглед могло би се помислити да је министар Шутановац мање моралан од свог македонског колеге или да српско јавно мњење има слабији осећај за морал од македонске јавности. Међутим, реч је о томе да је министар Шутановац један од најмоћнијих политичара у Србији, сразмерно далеко моћнији од министра Јанакијевског у Македонији, и да осећај за реалност српских новинара (а и самог министра) једноставно каже да због овакве "ситнице" Шутановац сигурно не мора да оде.

Шутановац, наиме, није обичан министар, већ други човек Демократске странке и један од најомиљенијих овдашњих политичара међу представницима транснационалних структура. То је двострука моћ. Његов велики утицај у странци, по многим проценама, није изведен из Тадићеве личне благонаклоности, већ је последица самосталног положаја на кадровској лествици ДС који долази од добре интересне спрегнутости са читавом мрежом нижих страначких функционера. У том смислу, Шутановац је, унутар странке, вођ "тихе опозиције" партијских кадрова Тадићу и главни противник Председникове склоности да на најважнија места у власти распоређује људе из личног окружења.

Са друге стране, Шутановчево место овдашњег фаворита код представника најмоћније земље света учинак је његове чврсте "евроатлантске опредељености" и велике кооперативности коју показује у односу на НАТО структуре. Његова лојалност евроатлантским структурама далеко је већа него Тадићева (који није сасвим дигао руке од Косова, не бежи од сарадње са Русима и не хрли у НАТО), а посебно је Шутановчева лојалност упадљива у односу на читаву "патриотску струју" у ДС, чији је медијски најизложенији представник Вук Јеремић. Због тога, Шутановац важи као лидер НАТО фракције унутар Демократске странке и главна персонална резерва Тадићу, уколико овај претера са самосталношћу и "национализмом" у односу на глобалну политику Империје.

Стварна политичка моћ Шутановца најбоље се видела у својевременом сукобу са Здравком Поношем, начелником Генералштаба војске Србије. Понош је јавно оптужио Шутановца да је најодговорнији што се новац из буџета намењен војсци троши нерационално, да је због тога доведена у питање борбена спремност војске, да је на то неколико пута лично скретао пажњу министру Шутановцу на колегијуму, али без икаквог одјека, укратко, да у Шутановчевом министарству владају "некомпетенција, неодговорност, неспособност, ароганција..." (*Политика*, 24. децембар 2008) [\[3\]](#). Тадић је у том тренутку лако могао да смени Шутановца, или да елегантно затражи оставку обојице, и тако се ослободи свог министра одбране као незгодног страначког играча и потенцијалног конкурента за највише место у власти. Међутим, Тадић је сменио само Поноша, док је Шутановац остао на свом месту. Тиме је послата снажна симболичка порука целокупној страначкој структури колико је Шутановац јак и колико је он самосталан политички фактор. Тиме му је само још више учвршћен утицај и положај у партији.

Новинари, који нису ни поставили питање одговорности Шутановца за несрећу у Ужицу, очигледно да сматрају да тако јак политички играч тешко да може бити уздрман овим догађајем. Уосталом, Шутановац је био предмет много озбиљнијих напада медија, него што би могла да буде ова оптужба која иде линијом чисто "командне одговорности".

Нарочито дневник *Курир* није штедео моћног министра. Шутановац је оптуживан за разне злоупотребе у процесу приватизације војних зграда и земљишта (19. септембар 2008) [\[4\]](#), за опструкцију једних и протекцију других домаћих произвођача оружја (10. март 2009) [\[5\]](#), а нарочити публицитет овај лист је дао изјави пензионисаног генерала и народног посланика из редова СНС, Божицара Делића, да је Шутановац главни носилац "корупције и криминала" у бројним пословима војних набавки и трговине оружјем, као и да постоје јасни писани докази за тако нешто (28. децембар 2008) [\[6\]](#).

Курир је, уопште, оптуживао Шутановца да се у тим пословима поприлично обогатио, а као сведочанство томе објављивао је слике министра са скупоценим сатовима на руци. "На фотографијама се може видети да министар војни има `картије роудстар`, који кошта око пет хиљада евра, `картије родстар златни` од око 10.000 евра, `шопард хронограф` око 4.500 евра и сат марке `брижет - голд роуз`, који тешко може да се нађе за мање од 15.000 евра. (...) На рукама Шутановца често се може видети и сат марке `френк милер - репетишн турбион`, који има астрономску вредност од неколико десетина хиљада евра" (20. септембар 2008) [\[7\]](#).

Иако је главна мета напада *Курира* међу српским министрима био Млађан Динкић, овај лист је тврдио да је и Шутановац међу оним политичарима који су решили да *Куриру* дођу главе. Ова "двојица `моћних`", писао је *Курир*, "у сарадњи с `финансијском мафијом`, која се обогатила приликом сумњивих приватизација, беспштедним притисцима на државне органе, а пре свега учесталим посетама финансијске полиције нашој кући, покушавају да нас угуше и ућуткају" (27. март 2009) [\[8\]](#).

. У том смислу, доношење злогласног Закона о информисању није било само у функцији стављања челника Г17 и ЛДП под заштиту од таблоида, већ је требало и да под заштитно звоно трајно склони неке "проблематичне" челнике Демократске странке, међу којима посебно место заузима Драган Шутановац.

Моћ коју Шутановац има већ је, и пре него што је донесен Закон о информисању, довела до својеврсне "тефлонизације" овог политичара. Реч је о феномену да се, због својеврсног медијског и културног штита који стварају евроатлантске структуре око својих локалних протежеа, ни једна оптужба, ма колико озбиљна била, не може "залепити" за поједине политичаре, да би они сносили законске или политичке

консеквенце. Тако ће, након доношења овог закона, неки политичари, попут Шутановца, бити двоструко обезбеђени. Њих ће од одговорности пред домаћом јавношћу штитити цензура коју носи закон, али и моћне структуре које контролишу медије и питања која велика јавна гласила уопште покрећу.

Зато данас, међу тим питањима, и нема оног које се тиче одговорности министра Шутановца за експлозију у Ужицу. Новине ће доносити потресне приче о страдалим радницама и њиховој уплаканој деци, о томе да их војна фабрика годинама није примала у стални радни однос (већ су биле ангажоване преко омладинске задруге), о немару и одсуству контроле и дисциплине због којих су још једном страдали недужни радници... [[9](#)]

. Али, ни једне новине се неће запитати - зашто је, после несреће, на лице места изашао само министар полиције, док је министар војни арогантно остао у свом кабинету и јавношћу се обратио бирократским саопштењем? Како је могуће да у војној фабрици постоји толики нехат и недисциплина, и да је само крајњим ангажовањем ватрогасаца избегнута несрећа великих размера? И, коначно, како је могуће да је министру војном важнија приватизација и трговина оружјем, него елементарна заштита радника у војним фабрикама и безбедност цивилног окружења?

Ова и нека друга питања поставила би свака слободна јавност, у свакој демократској земљи. Ова и друга питања поставила би свака опозиција која држи до себе, у сваком систему који је иоле парламентаран. Била би отворена расправа у скупштини, била би поднета интерпелација о овом случају, о свему би новине нашироко писале, гласало би се о одговору владе... Али, све то би било могуће у земљи у којој крупни капитал и стране структуре не контролишу и политичаре и медије, у којој се не доносе антидемократски закони, а репресивним мерама не гуши оно мало слободне јавности која је још преостала. Таква земља, нажалост, очигледно да није Србија. Зато Шутановца још дуго нико неће смети да такне. И зато ће његови сатови још дуго, дуго, по министарским кабинетима, на дипломатским пријемима и на пословним ручковима, демонстрирати моћ и неодговорност једне све богатије и све издвојеније касте и једне све арогантније и све погубније политике.

[1] <http://www.politika.rs/rubrike/Svet/Ohrid-Utopilo-se-15-Bugara.sr.html>

[2] <http://www.pressonline.rs/page/stories/sr.html?view=story&id=78829§ionId=37>

Мртви радници и "тефлонизовани" министар

Пише: Слободан Антонић
петак, 11 септембар 2009 23:55

[3] <http://www.politika.rs/rubrike/Politika/Politika-odbrane-zemlje-ne-postoji.sr.html>

[4] <http://www.kurir-info.rs/clanak/politika/kurir-19-09-2008/muckaros>

[5] <http://www.kurir-info.rs/clanak/politika/kurir-10-03-2009/saboter>

[6] <http://www.kurir-info.rs/clanak/politika/kurir-28-12-2008/kriminal>

[7] <http://www.kurir-info.rs/clanak/politika/kurir-20-09-2008/sajdzija>

[8] <http://www.kurir-info.rs/clanak/politika/kurir-27-03-2009/kurir-opet-na-meti-mafije>

[9] http://www.novosti.rs/code/navigate.php?ld=9&status=jedna&vest=155842&am p;title_add=

—

—